

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/208296,ks-Jerzy-Popieluszko-i-jego-oprawcy-w-katalogach-Biura-Lustracyjnego-IPN.html>
28.02.2026, 00:19

ks. Jerzy Popiełuszko i jego oprawcy w katalogach Biura Lustracyjnego IPN

W katalogu osób „rozpracowywanych” przez organy represji PRL znajduje się wpis dotyczący ks. Jerzego Popiełuszki, kapelan „Solidarności”, duszpasterza ludzi pracy, represjonowanego i zamordowanego przez funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa. W katalogach funkcjonariuszy aparatu bezpieczeństwa znajdują się natomiast informacje o funkcjonariuszach Departamentu IV MSW, którzy przyczynili się bezpośrednio i pośrednio do zamordowania ks. Jerzego Popiełuszki.

[ks. Jerzy Popiełuszko](#) [Księża Męczennicy](#) [Polscy księża](#)

17.10

Męczennik

W katalogu osób „rozpracowywanych”

Ksiądz Jerzy Popiełuszko urodził się 14 września 1947 r. w Okopach. Świecenia kapłańskie otrzymał 28 maja 1972 r. z rąk kardynała Stefana Wyszyńskiego. W swojej posłudze pełnił funkcję duszpasterza w różnych parafiach, m.in. w Żąbkach, Aninie, na Żoliborzu w Warszawie oraz na Starym Mieście. Jego zaangażowanie w działalność antykomunistyczną, szczególnie od początku lat 80., uczyniło go jednym z głównych duchowych liderów opozycji. Kazania ks. Jerzego Popiełuszki, otwarcie krytykujące władze komunistyczne, były określane przez reżim jako wrogie wobec systemu. Zaś działalność charytatywna, szczególnie związana z pomocą więźniom politycznym i ich rodzinom, była postrzegana jako zagrożenie dla PRL.

Już jako kleryk ks. Jerzy Popiełuszko był poddawany represjom przez organy bezpieczeństwa PRL. W 1965 r. Wydział IV Komendy Stołecznej Milicji Obywatelskiej (MO) założył tzw. Teczkę Ewidencji Operacyjnej na Księdza (TEOK), numer rejestracyjny sprawy - 33805. W późniejszych latach Służba Bezpieczeństwa kilkakrotnie próbowała zwerbować go jako Tajnego Współpracownika (TW), co jednak zakończyło się niepowodzeniem.

Od września 1982 r. ks. Popiełuszko był rozpracowywany w ramach Sprawy Operacyjnego Rozpracowania (SOR) o kryptonimie „Popiel”, numer rejestracyjny sprawy - 36514. Początkowo sprawą zajmował się Wydział IV Komendy Stołecznej Milicji Obywatelskiej (KSMO), a po reorganizacji w 1983 r. Wydział IV Stołecznego Urzędu Spraw Wewnętrznych (SUSW). W ramach tego rozpracowania SB obserwowała jego działalność opozycyjną, kazania oraz kontakty z działaczami Solidarności.

W latach 1983-1984 ks. Jerzy Popiełuszko był wielokrotnie poddawany represjom. Stał się również celem propagandowych ataków medialnych, oskarżany o działania antypaństwowe. Kilkakrotnie stawał przed prokuraturą, oskarżany o „nadużywanie wolności sumienia i wyznania na szkodę PRL”. W czasie licznych rewizji w jego mieszkaniu funkcjonariusze SB podrzucali amunicję i materiały wybuchowe, aby go zastraszyć i skompromitować.

19 października 1984 roku ks. Popiełuszko został uprowadzony przez funkcjonariuszy SB podczas powrotu z Bydgoszczy do Warszawy. Jego ciało odnaleziono 30 października 1984 r. przy tamie we Włocławku. Pogrzeb ks. Popiełuszki, który odbył się 3 listopada 1984 roku, zgromadził tysiące ludzi z całej Polski. Uroczystości te stały się symbolem narodowego oporu wobec reżimu komunistycznego. Jego grób przy kościele pw. św. Stanisława Kostki na warszawskim Żoliborzu szybko stał się miejscem pielgrzymek, gdzie wierni z całego kraju oddawali hołd zamordowanemu kapłanowi.

Śledztwo i proces w sprawie śmierci ks. Jerzego Popiełuszki, prowadzone w latach 1984-1985, wykazały, że bezpośrednimi zbrojcami byli funkcjonariusze Departamentu IV MSW: Grzegorz Piotrowski, Waldemar Chmielewski i Leszek Pękala. Proces zbrojców odbył się w 1985 r., a wyroki wynosiły od 14 do 25 lat więzienia.

Męczeńska śmierć ks. Jerzego Popiełuszki wstrząsnęła Polską i przyczyniła się do wzrostu oporu wobec komunistycznych władz. Ks. Jerzy Popiełuszko został beatyfikowany 6 czerwca 2010 r.

Ksiądz Jerzy Popiełuszko w katalogach Biura Lustracyjnego IPN

Oprawcy

W katalogu funkcjonariuszy aparatu bezpieczeństwa

Grzegorz Sławomir Piotrowski urodził się 23 maja 1951 r. w Łodzi. We wrześniu 1973 r. ukończył studia magisterskie na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Łódzkiego. 16 czerwca 1975 r. rozpoczął pracę w Wydziale IV KW MO w Łodzi, zajmującym się walką z kościołem katolickim na terenie ówczesnego województwa łódzkiego. W 1977 r. wstąpił w szeregi Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. W czasie pracy w Wydziale IV KW MO w Łodzi przez przełożonych opiniowany jest jako cyt.: „Pracownik inteligentny, ambitny, a jednocześnie zdyscyplinowany i koleżeński. Realizowane przez niego przedsięwzięcia charakteryzują się znaczną skutecznością i efektywnością” (IPN BU 0604/905, rozdz. III, k. 11). 1 kwietnia 1981 r. zostaje służbowo przeniesiony do Departamentu IV MSW w Warszawie, zajmującego się zwalczaniem kościoła katolickiego oraz związków wyznaniowych w Polsce, na stanowisko zastępcy naczelnika wydziału. W czasie pracy w Departamencie IV MSW przez przełożonych opiniowany jest jako osoba, która cyt.: „reprezentuje wysoki poziom wiedzy ogólnej i politycznej oraz dużą kulturę osobistą. Jako przełożony ma wyrobiony autorytet u podwładnych i szacunek w kolektywie wydziału. Jest wymagający i konsekwentny w egzekwowaniu realizacji zadań. W codziennej pracy wykazuje wiele inicjatywy i zaangażowania, co szczególnie znalazło swoje odbicie w realizacji wzmożonych zadań w okresie stanu wojennego” (IPN BU 0604/905, rozdz. III, k. 52). Ze służby został zwolniony dyscyplinarnie i zdegradowany w związku z zabójstwem księdza Jerzego Popiełuszki.

„Kpt. Grzegorz Piotrowski w dniu 19.10.1984 samowolnie oddalił się ze służby i dopuścił się przestępstwa uprowadzenia osoby ks. Jerzego Popiełuszki. Spowodował tym nieobliczalne szkody polityczne dla partii i państwa” (IPN BU 0604/905, rozdz. III, k. 58).

Grzegorz Sławomir Piotrowski w katalogach Biura Lustracyjnego IPN

Adam Pietruszka urodził się 19 lipca 1938 r. w Kutnie. W 1956 r. ukończył Technikum Kolejowe w Kutnie. 1 sierpnia 1961 r. rozpoczął pracę w Wydziale V KW MO w Szczecinie; od 1 stycznia 1968 r. - funkcjonariusz Wydziału IV zajmującego się walką z kościołem katolickim na terenie ówczesnego województwa Szczecińskiego. W 1962 r. wstąpił w szeregi Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. W czasie pracy w KW MO w Szczecinie przez przełożonych opiniowany był jako cyt.: „Politycznie wyrobiony dobrze. W pracy operacyjnej wyróżnia się zdyscyplinowaniem i wytrwałością. Przejawia inicjatywę w codziennej pracy z tajnymi współpracownikami i na odcinku nowych pozyskań” (IPN BU 0242/547 t. 1, rozdz. III, k. 23). 1 lutego 1975 r. zostaje służbowo przeniesiony do Departamentu IV MSW w Warszawie, zajmującego się zwalczaniem kościoła katolickiego i związków wyznaniowych w Polsce, na stanowisko zastępcy naczelnika wydziału. W czasie pracy w Departamencie IV MSW przez przełożonych opiniowany był jako osoba cyt.: „wykazująca duże zaangażowanie w pracy zawodowej. W realizacji zadań operacyjnych jest bardzo aktywny i konsekwentny. Potrafi prawidłowo oceniać sytuacje polityczno-operacyjne, wyciągać właściwe wnioski oraz podejmować słuszne decyzje. Bezpośrednio angażuje się w organizowanie źródeł informacji i uzyskuje bardzo dobre rezultaty” (IPN BU 0242/547 t. 1, rozdz. III, k. 38). 20 marca 1981 r. został mianowany na stanowisko zastępcy dyrektora Departamentu IV MSW. Ze służby został zwolniony dyscyplinarnie i zdegradowany w związku z zabójstwem księdza Jerzego Popiełuszki.

„Płk Adam Pietruszka jako przełożony służbowy nie sprawował należytego nadzoru nad pracą podległych mu funkcjonariuszy, w szczególności nie kontrolował wykonawstwa zadań służbowych, ułatwiając tym popełnienie przez Piotrowskiego, Pękałę i Chmielewskiego ciężkiego przestępstwa, a po jego ujawnieniu utrudniał czynności wykrywcze” (IPN BU 0242/547 t. 1, rozdz. III, k. 74).

[Adam Pietruszka w katalogach Biura Lustracyjnego IPN](#)

Waldemar Marek Chmielewski urodził się 28 lutego 1955 r. we Wrocławiu. 28 czerwca 1980 r. ukończył studia w zakresie prawno-administracyjnym oraz ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego w Wyższej Szkole Oficerskiej w Szczytnie. W okresie od 16 lipca 1976 do 26 czerwca 1980 pełnił służbę w MO. 27 czerwca 1980 r. pozostaje przesunięty do dyspozycji Dyrektora Departamentu Kadr MSW, a od 1 lipca 1980 r. pełni funkcję młodszego inspektora Samodzielnej Sekcji Ogólnej Departamentu IV MSW. 1 marca 1981 r. obejmuje stanowisko młodszego inspektora Wydziału I w Departamencie IV MSW. Następnie, 1 stycznia 1982 zostaje służbowo przeniesiony na stanowisko inspektora Wydziału VI Departamentu IV MSW, a 1 sierpnia 1982 piastuje stanowisko inspektora Wydziału I w Departamencie IV MSW. Z opinii służbowej wynika, cyt.: „W czasie pracy w Departamencie IV Wydziale I MSW zatrudniony od marca 1981. Mimo stosunkowo krótkiego stażu pracy, w pełni zaaklimatyzował się w jednostce, rozwijając pozytywne wartości psychofizyczne wykazywane we wcześniejszym okresie służby. Charakteryzuje go umiejętność logicznego myślenia oraz właściwej analizy i syntezy faktów, co znajduje odbicie w pracy z agenturą i prowadzonych sprawach operacyjnych. Uzdolnienia te, efektywnie wykorzystywane, dalej rozwijane pozwolą mu w przyszłości osiągnąć wyróżniające efekty zarówno w pozyskaniu, jak i w bieżącej pracy z osobowymi źródłami informacji. Przez przełożonych jest ceniony za swój stosunek do służby, prawidłowe i zaangażowane wykonawstwo stawianych zadań. Wykazuje w tym zakresie wiele własnej inwencji, samodzielności i inicjatywy. W kolektywie pracowniczym tow. Chmielewski jest lubiany za zaangażowaną postawę ideową i pryncypialność” (IPN BU 0604/904 rozdz. III, k. 26). Szczegółowa opinia bezpośredniego przełożonego ocenia ppor. Waldemara Chmielewskiego jako cyt.: „funkcjonariusza o wysokich kwalifikacjach zawodowych. Z założonych obowiązków wywiązuje się wzorowo. Jest dobrym organizatorem pracy na powierzonym mu odcinku, wymagającym wobec siebie. Jest aktywnym członkiem PZPR, politycznie wyrobiony. Aktywny w pracy społecznej” (IPN BU 0604/904 rozdz. III, k. 27).

„W dniu 19.10.1984 r. brał udział w dokonaniu jednego z najcięższych przestępstw polegającego na bezprawnym zatrzymaniu i uprowadzeniu księdza Jerzego Popiełuszki, powodując nieobliczalne szkody polityczne dla partii i państwa. Ze służby został zwolniony wraz z obniżeniem stopnia milicyjnego z porucznika na szeregowego”(IPN BU 0604/904, rozdz. III, k. 31).

[Waldemar Marek Chmielewski w katalogach Biura Lustracyjnego IPN](#)

Pękała Leszek urodził się 30 maja 1952 r. w Złotoryi. W 1966 r. wstąpił w szeregi Związku Młodzieży Socjalistycznej. W okresie od 18 listopada 1976 do 1 października 1977 pełnił służbę w MO. W 1979 r. ukończył Studium Podyplomowe w WSO MSW w Legionowie. 1 października 1977 r. pozostawał w dyspozycji Komendanta KW MO w Tarnowie. 1 listopada 1977 r. został mianowany na starszego referenta techniki operacyjnej w Sekcji I „A” Wydziału „T” w KW MO w Tarnowie. 1 grudnia 1977 r. inspektor Sekcji I „A” Wydziału „T” w KW MO w Tarnowie. Od 1 sierpnia 1979 r. pełni funkcję kierownika Sekcji I „A” Wydziału „T” w KW MO w Tarnowie. 1 czerwca 1981 r. rozpoczął pracę w Wydziale VIII Departamentu IV w Warszawie. Z opinii służbowej wynika cyt.: „W okresie służby z obowiązków wywiązywał się dobrze. Posiadał właściwe

przygotowanie teoretyczne i praktyczne do wykonywania zadań. Lubiany w kolektywie pracowniczym, inteligentny i zdyscyplinowany. Podczas służby dwukrotnie karany dyscyplinarnie naganą za niedbałe wykonanie obowiązków w 1981 roku i upomnieniem za zgubienie legitymacji służbowej w 1984 roku” (IPN BU 0604/903 rozdz. III, k. 50).

„Por Leszek Pękala naruszył zasady dyscypliny służbowej. W dniu 19.10.1984 roku brał udział w dokonaniu jednego z najcięższych przestępstw polegających na bezprawnym zatrzymaniu i uprowadzeniu księdza Jerzego Popiełuszki, powodując nieobliczalne szkody polityczne dla Partii i Państwa. Za powyższe 31.10.1984 roku por. Leszek Pękala został wydalony ze służby z jednoczesnym obniżeniem stopnia służbowego z porucznika do szeregowego” (IPN BU 0604/903 rozdz. III, k. 47).

[Leszek Pękala w katalogach Biura Lustracyjnego IPN](#)

Kontakt dla mediów:

Rzecznik Prasowy IPN – Dyrektor Biura:

dr Rafał Leśkiewicz

tel. 602 322 362

rzecznik@ipn.gov.pl

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)